

## Utrikesutskottet

### Nordiska rådet Finlands delegation verksamhetsberättelse 2020

#### INLEDNING

##### *Remiss*

Nordiska rådet Finlands delegation verksamhetsberättelse 2020 (B 7/2021 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

##### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- ordförande Erkki Tuomioja, Finlands delegation i Nordiska rådet
- råd för internationella ärenden Mari Herranen, Finlands delegation i Nordiska rådet
- minister för nordiskt samarbete och jämställdhet Thomas Blomqvist, justitieministeriet
- chef för sekretariatet för nordiskt samarbete Johan Schalin, utrikesministeriet
- specialmedarbetare Carolina Nordling, justitieministeriet.

##### *Samband med andra handlingar*

I samband med verksamhetsberättelsen från Finlands delegation i Nordiska rådet 2020 har utskottet också behandlat årsberättelsen om det nordiska regeringssamarbetet 2020. Berättelsen har beretts av utrikesministeriet, och den har utarbetats utifrån sammanfattningar som olika ministerier, organisationer och sekretariatet för nordiskt samarbete har lämnat (USP 21/2021 rd).

#### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Året 2020 var ett exceptionellt år, både globalt och i det nordiska samarbetet. De nordiska regeringarna valde sinsemellan mycket olika strategier för att stävja coronapandemin. Gränserna mellan de nordiska länderna stängdes, vilket ledde till nya gränshinder och till att den nordiska rörligheten försvagades. Utrikesutskottet konstaterar att stängningen av gränserna rent konkret har försvårat vardagen för de människor som bor i gränsområdena. Utskottet anser att en viktig lärdom av pandemin och de följder den haft är att relationerna mellan de nordiska länderna, både på politisk nivå och på tjänstemannanivå, måste stärkas ytterligare. Det är viktigt att de nordiska länderna kommunicerar och informerar i realtid om sina planer för att kunna minimera eventuella nackdelar till följd av att länderna väljer olika grundläggande strategier i en kris.

## Betänkande UtUB 7/2021 rd

Utrikesutskottet anser att Nordiska rådet har en viktig roll när det gäller att sätta press på regeringarna i gränshindersfrågor. Rådets medlemmar övervakar att regeringarna inte i onödan skapar nya nordiska gränshinder, inklusive skillnader i lagstiftningen eller dess verkställighet, som påverkar individernas eller företagens jämlika verksamhetsmöjligheter i de andra nordiska länderna. Utskottet betonar att arbetet mot gränshinder står i fokus för det nordiska samarbetet och välkomnar uppgifterna om Finlands delegations aktiva arbete för att undanröja gränshinder. Ett exempel är delegationens initiativ kring elektronisk identifiering. Det är viktigt att försöka förebygga uppkomsten av nya digitala hinder. Utskottet betonar överlag vikten av att inte bara undanröja utan också förhindra gränshinder. Det är särskilt viktigt att sträva efter en harmonisering med Sverige alltid när ny lagstiftning bereds.

Coronaepidemin och restriktionerna i anslutning till den påverkade i hög grad verksamheten i Nordiska rådet överlag. Verksamheten var aktiv med möten nästan varje vecka. Mötena måste dock ordnas på distans. Enligt sakkunniga som utrikesutskottet hört försämrade detta kvaliteten på mötena. Vid de fysiska mötena läggs stor vikt vid växelverkan och umgänge utanför föredragningslistorna, och utskottet påminner om att även dessa kontakter har stor betydelse för det nordiska samarbetet och nätverkandet.

Utrikesutskottet välkomnar uppgifterna om att Nordiska ministerrådet låter göra en omfattande utredning om hur pandemin påverkat det nordiska samarbetet.

Presidentskapet i Nordiska rådet innehades under året av Island, vars främsta tema var att försvara de gemensamma värderingarna. De prioriterade områdena var demokrati, rättsstatsprincipen, naturvård och betoning av samhörighet genom språk. Inom naturvården fokuserade man särskilt på att öka de ungas möjligheter att påverka miljöarbetet och på att skydda haven. Inom demokratitemat låg tyngdpunkten på bekämpning av falska nyheter, bland annat genom gemensamma nordiska åtgärder.

De nordiska ländernas starka engagemang för att stoppa den globala uppvärmningen vid 1,5 grader syns klart i Nordiska rådets teman. I medlemsförslag till utskottet för ett hållbart Norden behandlades exempelvis lösningar för att binda koldioxid från atmosfären bland annat genom skogs- och markanvändning samt för att utveckla mer energieffektiva och klimatsmarta lösningar inom byggande. Också cirkulär ekonomi och minskning av matsvinnet som ett led i en effektivare användning av naturresurser togs upp.

Beredskapen och samhällssäkerheten var ett annat centralt tema under året. I januari 2020 överlämnades Nordiska rådets strategi för samarbete kring samhällssäkerhet till de nordiska regeringarna i form av en rekommendation av rådet. Strategin anger en tydlig riktning för det nordiska samarbetet. Den innehåller ett flertal rekommendationer och konkreta förslag på hur samarbetet kan fördjupas.

Tyngdpunkten i utrikespolitiken låg under berättelseåret på situationen i Vitryssland, den nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska strategin samt cyber- och hybridhot. Rådets internationella strategi fokuserar 2018—2022 på närområdena: Baltikum, Arktis och EU. Vid behandlingen av detta samarbetsområde diskuterade utrikesutskottet Nordiska rådets samarbete och utvecklandet av detta samarbete tillsammans med EU. I det nordiska samarbetet med EU vill utskottet särskilt

## Betänkande UtUB 7/2021 rd

framhålla betydelsen av samarbete och kontakter mellan de nordiska parlamentens EU-utskott. Dessutom kan det på EU:s agenda på längre sikt tas upp sådana teman som det skulle vara nyttigt att behandla också i ett nordiskt sammanhang. I anknytning till EU-samarbetet lyfter utskottet dessutom fram EU:s politik för den nordliga dimensionen och understryker vikten av att de övriga nordiska länderna engagerar sig i den nordliga dimensionen också via Nordiska rådet.

Under året var Danmark ordförande för Nordiska ministerrådet. Danmarks prioriteringar var ett grönt, konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden. Ordförandeskapet verkställde också Nordiska ministerrådets nya vision för 2030, då Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region. Frågorna kring beredningen av visionen påverkade dialogen mellan ministerrådet och Nordiska rådet under berättelseåret. Utrikesutskottet anser att det är viktigt att man för en fungerande och intensiv dialog och att eventuella problem snabbt kan lösas.

Slutligen vill utrikesutskottet lyfta fram att Finland är ordförande för Nordiska ministerrådet i år. Nästa år, 2022, kommer Finland att vara ordförande för Nordiska rådet. Finland ska bland annat bygga upp en ny internationell strategi för rådet. Enligt inkommen utredning är målet bland annat också att sätta fokus på välfärdsstatens och välfärdssamhällets verksamhet och villkor och på välfärdsmodellen, som ger förutsättningar att utveckla Norden som föregångare för en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Utskottet ansåg att den information man fått om planeringen av det kommande ordförandeskapet är värdefull. Utskottet konstaterar att det kommande ordförandeskapet också öppnar större möjligheter att i högre grad än för närvarande förankra det nordiska samarbetet i riksdagen. Till exempel kan det vara nyttigt med möten mellan utskotten och de motsvarande utskotten i de andra nordiska länderna.

## FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelse B 7/2021 rd.*

### *Utskottets förslag till ställningstagande*

*Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.*

## **Betänkande UtUB 7/2021 rd**

Helsingfors 7.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf  
vice ordförande Erkki Tuomioja sd  
medlem Saara Hyrkkö gröna  
medlem Kimmo Kiljunen sd  
medlem Johannes Koskinen sd  
medlem Katri Kulmuni cent  
medlem Jaana Pelkonen saml  
medlem Kristiina Salonen sd  
medlem Jussi Saramo vänst  
medlem Ville Tavio saf  
medlem Anne-Mari Virolainen saml  
ersättare Sakari Puisto saf.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Laurmaa.